

ACC. N:R M. 15032:1-10.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Lebbe Nilsson, Lärar*
Härad: *Hök* Berättare: *Otto Jakobsson, Konv Örsjö*
Socken: *Hörshult* Berättarens yrke: *f.d. lantb. ö. resehandlare*
Uppteckningsår: *1960* Född år *1877* i *Hörshult*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

*Resehandl med slöjdsaker m. m. och
lantbruk samtidigt. s. 1-10.*

Otto Jakobsson bor ensam på ett litet
ställe i Norr Örsjö, invid vägen mot Markaryd.
Hans fru dog 1959. Tidigare hade han ett annat
ställe ett par tre hundra meter därifrån,
men det ställe han nu bor på köpte han och
tog rundan åt sig år 1936. J. är född i Norr
Örsjö och har bott där i hela sitt liv med un-
dantag av 10 års vistelse i Amerika (1898-1908).

Av Hishults många reschafflare bor det
stora flertalet i byarna Korshult och Norr Örsjö.
Väster, söder och norr om Hishults kyrkby ägnar
man sig i långt mindre utsträckning åt slöjd-
handeln. Detta är tydligen en skillnad, som
går tillbaka även till äldre tider.

J. har haft lantbruk men har vid sidan
av det ägnat sig åt handel ända sedan han
kom tillbaka från Amerika och fram till 1943.
Innan han reste till Amerika, följde han

ibland med sin far på hennes handelsresor. Fadern hade i sin tur från början fått följa med sin far. Och nu ägna sig två av J:s söner, Olle (i Hishult) och Henry (i Norr Össjö) åt handel. J. vill inte direkt hålla med om att handla och intresset för den gått i arv. Han säger: "Man fick ju ta sig till nåd" (underförstått: för att försörja sig). Men här finns det ju dock fyra generationer av handlare.

- Farfar hade det stället (på andra sidan vägen). Där var det ett enda ställe då. Det har blivit styckat sen. Det bor nu sju familjer på den jorden, som farfar hade sjätt. Där var 90 tunnland jord men inte mycket odlad. Det var ängsmark, vildhöstnad nästan alltsammans. Där var så han kunde föda en 2, 3 kor.

Den här delen av Norr Össjö har varit
en utmark till Norr Össjö by före mätningen.
Det är väl en 100 år sedan den sågdes rum.

Far var lantbrukare, men han idlade
handel också samtidigt. På hans ställe var
det cirka 20 tunnland jord. ^{Det mesta av detta var odlat.} Det har inte
 varit mycket skog här. Det fanns furuskog
 för, men den är utrotad för länge sen.

Vi hade cirka 4 kor hemma men aldrig
 någon häst. Vi körde alltid med kor. Skulle
 de till mjöllan, så körde de med rullebör.
 De hade inte så stora mjöllesäckar på
 den tiden. Det gick väl en 15 kilo i den.
 Det fanns mjölla här borta i Kornhult.

Äggen kostade 40 öre tjoged för 70 år
 sen. Så var där torgdag här framme i Kis-
 hult, och så var där uppköpare där framme
 och köpte mjölk. Det var en 5,6 tiöner

hemma. Där var knappast någonting som hade mer än 10 hövar. De utödrades ju inte som nu för tiden. De fick ju lite skräp att äta, potatisskal och lite havre. Så de vägrade inte så bra heller. Ägg var liksom en riktigt lärlig sak till middag. Äggkaka skulle de gärna ha till middag. Om där blev någonting ägg, så behövde ju många sälja dem för att få lite pengar.

Det var dåliga tider. Om en karl gick bort och arbetade, så var 1 kr. det allra högsta han fick om dan. Jag gick bort och skaf brännstoft för 60 år sen och fick 1 kr. om dan. De hade aldrig någonting torströ då. De hade lite ljung och strödde med.

Det var inte så mycket med jordbruk då, så de fick ju vara ute på lite affärer. För sålde väskor egentligen. Han köpte

av den som satt hemma och gjorde den i stugorna. Far köpte alltid väskedarna nyss i Småland. Han gick själv och köpte den. De som tillverkade den fick 25 öre per styck. Om de kunde lämna göra 4 om ^{fick de göra} den, ^{hög} far tog 75 öre eller 1 kr. för den. Sen hade han väskottor och hornskedar också.

Far gick till Vittsjö eller Emmaljunga eller Kässleholm och reste sen tag därifrån. Till Kässleholm var det 5 mil. Sen kunde han resa därifrån till Lund eller Ystad eller vad han skulle. Han sålde alltid sina varor nere i Skåne. I Ystadstrakten värde de kolossal mycket.

Han var borta en 14 dag, 3 veckor åt gången. På en sån tur kunde han sälja för 80-60 kr. Logi kostade 25 öre. Om de fick mat också, var det gärna 50 öre.

Far var inte vidare myckes på marknader.
Vårskedar och skottor marknadsfördes inte.
Det var bäst att komma hem till fruarna.
Det kunde väl gå att sälja på marknaderna
mer i Skåne, i Kivik och så. Men häruppe
på marknaderna såldes inte sånt.

Jag handlade lite med sånt jag med,
innan jag reste till Amerika. Jag var så där
en 14, 15 år, när jag fick följa med far.
Det var till att hjälpa till att bära. Det var
ju inte så tunga bördor, men liten börd
blir av lång väg tung. Vi brukade gå
till Hässleholm och resa därifrån. Vi gick
hemifrån på morgonen och kom fram till
Mala på kvällen. Så logerade vi där och
fortsatte till Hässleholm nästa dag. När
man ser kom ut på landet för att sälja, kom
man inte så långt på en dag.

På den tiden hade vi fortfarande ingen
läst hemma. Det skulle vara på s. k. större
ställen.

Vi blev väl mottagna dit vi kom. Det
var så bra så. Skåningarna är bra att ha
att göra med. Vi fick lite råskaffe titt och
tatt och en smörgås. Riktigt kaffe skulle
bara vara till kalas.

Ofta kom vi till kunder, som far
kände. Han hade vänts därmer i många
år, och han hade följt sin far från första
början.

Väskedar sålde man inte så många.
Sen de hade köpt en sån väsked, så vara-
de den en mansålder. Skottor kunde man
för (hellre) sälja, för om en sån trilla-
de i golvet, så kunde den plås sönder.
De var av trä. Nuförtiden är där inga

som gör skottor. Hornskedar gick ju inte så mycket. Men alla åt ju med hornskedar då. De hade inte några blanka skedar ju den tiden.

Det var bra att komma där neråt och handla. Men det var ju inte så mycket handlade egentligen. Vi gick både sommar och vinter. När man hade slut ju lagret, fick man ta hem och hämta mer.

Kär var ju inte nåt vidare att sälja. Om där var 10 porten då, så är där 100 nu. De som är ute och handlar nu, yrkar inte nåt annat. Och så handlar de med lingon och blåbär. Det är till stor del desamma, som har stöjsaker.

Jag köpte lastbil 1929, och sen körde jag omkring och handlade med trädgårdsmöbler och ben och bäljor och korv

fram till 1943. Det var inte så många, som
hade trädgårdsmöbler då, så de kunde ju
köpa ett möblemang. Det är huvudsakligen
leksaker och trädgårdsmöbler de har nu. Här
är ju så många portar nu. Om de kommer,
där det är barn och de ser de där leksaker
na, så ska de ju ha.

Jag hade handeln vid sidan av jord-
bruket. Jag köpte av dem, som sålde llem-
ma och gjorde det. Jag körde bara i Skåne.
Men det går lika bra uppåt landet med, mot
Växjö och på det hållet. De kör mycket i Hal-
land med. De kör inte i vägen för var-
andra. Var och en har sitt område där han
kör. Här är mycket mer handlare nu än
förr. De kan färdas mer omkring.

I dag (26 juli) är det Kiviks mark-
nad. Där har jag varit många gånger och

sålt. Olle, min son, är därnere i dag. Han handlar med slöjdsaker. Tage är Taxichaufför i Kisthult. Han handlade också för. Ja, han handlar lite med lingsn och blåbar nu. Henry handlar med crespålar och granspålar nu. De skickas till Danmark. De kommer opp och hämtas hela billass hemma hos honom. Pålarna skall vara 2 m långa. Han huggar det spjoto och har hjälpsare ibland.

Innan jag hade bil, handlade jag med linnevaror och duktyger och sånt. När jag kom tillbaka från Amerika, köpte jag fars ställe. Det var ett litet ställe och inte mycket att ha, så då körde jag på med linnevaror. Jag hade aldrig lärt att köra med utan cyklade omkring med dem. Jag sålde både i städerna och på landsbygden och på marknader. Jag sålde hemstickade tröjor med förstas.